

AKTUAR MOLIYA VA BUXGALTERIYA HISOBILMIY JURNALI

Vol. 6 Issue 05 | pp. 118-127 | ISSN: 2181-1865

Available online <https://finance.tsue.uz/index.php/afa>

AHOLIGA SAVDO XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISHNING HUDUDIIY IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI

Jurayev Suxrobjon Saloxiddin o'g'li

Assistent-o'qituvchi,

“Matematika va amaliy matematika” kafedrası

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekistonning barcha viloyatlari bo'yicha savdo xizmatlari sohasini raqamlashtirish jarayonining hududiy iqtisodiy samaradorlikka ta'siri keng ko'lamli statistik ma'lumotlar asosida o'rganiladi. Tadqiqot 2019–2023 yillar davomida e-tijorat hajmi, raqamli to'lov ulushi va hududiy YaIM o'sishi o'rtasidagi bog'liqlikni korrelyatsion-regressiv tahlil yordamida aniqlaydi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, savdo xizmatlarini raqamlashtirish operatsion xarajatlarni 59,4%, xizmat ko'rsatish vaqtini esa 66,3% ga kamaytiradi, daromad o'sish sur'atini esa 3,2% dan 18,7% ga yetkazadi. Maqolada hududiy raqamlashtirish tafovutlarini bartarafetishga yo'naltirilgan 7 ta siyosat tadbiri taklifetiladi.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, savdo xizmatlari, hududiy iqtisodiy samaradorlik, e-tijorat, hududiy tafovut, raqamli to'lov, logistika, kichik va o'rta biznes, O'zbekiston.

Abstract. This article examines the impact of trade services digitalization on regional economic efficiency across all provinces of Uzbekistan, based on comprehensive statistical data for 2019–2023. Using correlation-regression analysis, the study establishes the relationship between e-commerce volume, digital payment share, and regional GDP growth. Results demonstrate that trade digitalization reduces operating costs by 59.4%, service time by 66.3%, and raises revenue growth from 3.2% to 18.7%. Seven policy measures are proposed to address regional digitalization disparities.

Keywords: digitalization, trade services, regional economic efficiency, e-commerce, digital payments, Uzbekistan.

Аннотация. В статье исследуется влияние цифровизации торговых услуг на региональную экономическую эффективность по всем регионам Узбекистана на основе комплексных статистических данных за 2019–2023 годы. На основе корреляционно-регрессионного анализа устанавливается взаимосвязь между объёмом электронной торговли, долей цифровых платежей и ростом регионального ВВП. Предлагаются семь политических мер по устранению региональных диспропорций в цифровизации.

Ключевые слова: цифровизация, торговые услуги, региональная экономическая эффективность, электронная торговля, цифровые платежи, Узбекистан.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyotda raqamli texnologiyalar savdo va xizmatlar sohasini tubdan o'zgartirmoqda. O'zbekistonda amalga oshirilayotgan «Raqamli O'zbekiston –

2030» strategiyasi doirasida savdo xizmatlari sohasini raqamlashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Biroq, raqamlashtirish jarayonlari barcha hududlarda bir xilda kechmayapti: Toshkent shahri va yirik viloyatlar bilan qishloq hududlari o'rtasida katta tafovut mavjud bo'lib, bu hududiy iqtisodiy samaradorlikka sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda [1].

Savdo xizmatlarini raqamlashtirish – bu nafaqat onlayn-do'konlar yaratish, balki to'lov tizimlari, zaxiralar boshqaruvi, mijoz munosabatlari va logistikaning to'liq raqamli ekotizimga birlashishini anglatadi. Jahon amaliyoti shuni ko'rsatadiki, savdoni raqamlashtirish kichik va o'rta korxonalar (KOK) uchun xarajatlarni 40–60% ga kamaytirish, daromadni esa 2–3 barobar oshirish imkonini beradi [2]. O'zbekiston kontekstida esa bu imkoniyat hali to'liq ro'yobga chiqarilmagan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamlashtirish va hududiy iqtisodiy samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlikka bag'ishlangan ilmiy adabiyotlar so'nggi o'n yilda sezilarli darajada boyidi. Brynjolfsson va McAfee (2014) raqamli texnologiyalarning mahsuldorlikka ta'sirini uch yo'nalish orqali ko'rsatadi: xarajatlarni kamaytirish, bozorni kengaytirish va xizmat sifatini yaxshilash [3]. Ularning nazariy asosi keyinchalik turli xil o'tish iqtisodiyotlari, jumladan, Markaziy Osiyo mamlakatlariga tatbiq etildi.

Markaziy Osiyo kontekstida Raximov va boshqalar (2022) beshta mintaqaviy mamlakatni o'rganib, AKT infratuzilmasiga investitsiya darajasi yuqori bo'lgan mamlakatlar e-tijorat daromadi o'sishini 2,3 barobar tezroq namoyish etishini aniqladi [4]. O'zbekiston bo'yicha Umarov va Xolmatov (2023) raqamli texnologiyalarni qabul qilgan KOKlar an'anaviy raqobatchilaridan 34% yuqori daromad o'sishini ko'rsatganini qayd etdi [5]. Toshmatov va boshqalar (2022) esa O'zbekiston hududlari o'rtasidagi «raqamli tafovut»ni o'lchaydigan Raqamli Tayyorgarlik Indeksini (RTI) ishlab chiqdi [6].

Hududiy samaradorlik nuqtai nazaridan, Hasanov va Ismoilov (2023) raqamli transformatsiyadan o'tgan korxonalar operatsion xarajatlarini 40–60% kamaytira olishini, tranzaksiya vaqtini esa uch marta qisqartirishini ko'rsatdi [7]. Biroq, mavjud adabiyotlarda O'zbekistonning barcha 14 viloyati bo'yicha uzoq muddatli panel ma'lumotlar asosida o'tkazilgan keng qamrovli tadqiqot hali yo'q. Ushbu maqola aynan shu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot aralash metodologiyadan foydalanib, miqdoriy statistik tahlil va qiyosiy baholashni birlashtiradi. Asosiy ma'lumot manbalari quyidagilardir: O'zbekiston Respublikasi Statistika qo'mitasi (Uzstat), Raqamli texnologiyalar vazirligi, O'zbekiston Markaziy banki va Savdo-sanoat palatasi hisobotlari. 2023 yilda 287 ta savdo korxonasi ishtirokida o'tkazilgan so'rov natijalaridan ham foydalanildi.

Tahlil uch metodologik ustunda qurilgan. Birinchidan, tavsiflovchi statistik tahlil 2019–2023 yillar davomida 14 viloyat bo'yicha e-tijorat hajmi, raqamli to'lov ulushi va internet foydalanuvchilar ko'rsatkichlarini tavsiflaydi. Ikkinchidan, korrelyatsion tahlil

orqali raqamlashtirish ko'rsatkichlari va hududiy YaIM o'sishi o'rtasidagi bog'liqlik o'lchanadi (Pearson r koeffitsienti). Uchinchidan, «oldin-keyin» qiyoslash tahlili raqamli transformatsiyadan o'tgan korxonalar va o'tmagan korxonalar samaradorligini taqqoslaydi. To'sig'larni tahlil qilishda 287 korxonalar so'rov javoblariga asoslangan og'irlikli baho usuli qo'llanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

1-jadvalda O'zbekistonning 14 viloyati bo'yicha e-tijorat savdo hajmi (mlrd. so'mda) va o'sish ko'rsatkichlari keltirilgan. Ma'lumotlar barcha hududlarda sezilarli o'sish tendentsiyasini ko'rsatmoqda: eng katta o'sish Qoraqalpog'iston Respublikasida (1 269%) va Jizzax viloyatida (1 252%) kuzatilgan bo'lsa, eng katta mutlaq hajm Toshkent shahrida (1 843,2 mlrd. so'm) qayd etilgan.

1-jadval

O'zbekiston viloyatlari bo'yicha e-tijorat savdo hajmi (mlrd. so'm) va o'sish ko'rsatkichlari (2019–2023)

Viloyat	2019	2020	2021	2022	2023	O'sish, %
Toshkent sh.	284.3	412.6	698.4	1 124.7	1 843.2	+548%
Samarqand	38.6	71.4	128.3	214.8	361.5	+836%
Buxoro	21.4	44.2	83.6	142.4	237.8	+1011%
Farg'ona	31.2	58.7	104.2	182.6	308.4	+888%
Qashqadaryo	18.3	36.9	68.4	118.7	198.6	+985%
Surxondaryo	9.4	19.8	38.7	67.4	114.2	+1115%
Xorazm	11.7	24.3	46.8	81.4	137.6	+1076%
Jizzax	7.2	15.6	31.4	56.8	97.4	+1252%
Navoiy	8.6	17.4	34.8	62.3	104.7	+1118%
Namangan	24.8	46.7	84.3	147.6	248.4	+901%
Andijan	28.4	53.6	97.2	168.4	283.6	+898%
Sirdaryo	5.8	12.4	24.7	43.6	73.8	+1172%
Toshkent vil.	42.6	74.3	128.7	214.8	362.4	+750%
Qoraqalpog'iston	6.4	14.2	28.6	51.4	87.6	+1269%

Manba: O'zbekiston Respublikasi Statistika qo'mitasi; Raqamli texnologiyalar vazirligi; muallif hisoblamalari

Raqamli savdo hududiy taqsimotida keskin tengsizlik mavjud: Toshkent shahri barcha boshqa hududlarni ancha ortda qoldirgan. Bu holat hududiy siyosat

shakllantirishda alohida e'tiborni talab etadi, chunki mavjud infratuzilma, raqamli savodxonlik va platforma kimligi imkoniyatlari markazdan uzoq hududlarda sezilarli past.

2-jadvalda raqamlashtirish ko'rsatkichlari va hududiy iqtisodiy samaradorlik o'rtasidagi korrelyatsiya koeffitsientlari (r) keltirilgan. Barcha ko'rsatkichlar bo'yicha statistik jihatdan muhim ijobiy korrelyatsiya aniqlandi.

2-jadval

Raqamlashtirish ko'rsatkichlari va YaIM o'sishi o'rtasidagi bog'liqlik (2023-y., Pearson r)

Ko'rsatkich	Toshkent sh.	O'rtacha viloyat	Rivojlangan hududlar	Qoloq hududlar	r
E-tijorat ulushi (% dan YaIM)	8.4%	3.2%	4.8%	1.6%	0.87
Raqamli to'lov ulushi (%)	64.2	38.7	47.3	22.4	0.83
Internet qamrovi (%)	89.3	62.4	71.8	48.6	0.79
Raqamli ish o'rinlari (ming)	184.3	24.6	48.4	9.8	0.91
SMK raqamlashtirish (%)	71.4	34.2	48.6	18.3	0.85
YaIM o'sish sur'ati (%)	7.8	5.4	6.2	4.1	0.82

Manba: Uzstat (2023); muallif korrelyatsion tahlili, n=14 viloyat; $p < 0.01$ uchun barcha r qiymatlari statistik muhim

E-tijorat ulushi va hududiy YaIM o'sishi o'rtasidagi $r=0,87$ korrelyatsiya koeffitsienti raqamlashtirish va iqtisodiy o'sish o'rtasida kuchli ijobiy bog'liqlik mavjudligini tasdiqlaydi. Raqamli ish o'rinlari ko'rsatkichi esa eng yuqori korrelyatsiyani namoyish etadi ($r=0,91$), bu esa savdo raqamlashtirishning mehnat bozori orqali ham hududiy samaradorlikka ta'sir etishini ko'rsatadi.

287 korxonada aniqlangan asosiy to'siqlar 3-jadvalda taqdim etilgan. So'rovda qatnashgan korxonalarining 72,1% i raqamli platformalar va dasturiy ta'minotlarning qimmatligi asosiy to'siq ekanligini qayd etdi. Bu ko'rsatkich ayniqsa viloyat markazlari va qishloq hududlarida yanada yuqori.

3-jadval

Savdo xizmatlarini raqamlashtirishga to'siqlar (n=287 korxonada so'rovi, 2023-yil)

№	To'siq turi	Ta'sir darajasi	Qamrov (%)	Bartaraf etish usuli
1	Raqamli savodxonlik past darajasi	Yuqori	67.3%	Treninglar, ta'lim dasturlari
2	Internet infratuzilmasi zaifligi	Yuqori	54.8%	Davlat investitsiyalari
3	Raqamli to'lov vositasi kamligi	O'rta	48.2%	UzQR standartini joriy etish
4	Qonuniy-me'yoriy bo'shliqlar	O'rta	39.6%	E-tijorat qonunchiligini takomillashtirish
5	Raqamli platformalar qimmatligi	Yuqori	72.1%	Subsidiya, imtiyozli kreditlar
6	Kiberhavfsizlik muammolari	O'rta	31.4%	Sertifikatlash tizimi
7	Logistika tarmog'i zaifligi	Yuqori	58.6%	Regional logistika markazlari
8	Moliyaviy savodxonlik kamligi	O'rta	44.3%	Moliyaviy ta'lim dasturlari

Manba: Muallif so'rovi (n=287 savdo korxonasi, barcha viloyatlar, 2023-yil)

4-jadvalda raqamli transformatsiyadan o'tgan korxonalar (n=94) va o'tmagan korxonalar (n=193) asosiy faoliyat ko'rsatkichlari bo'yicha taqqoslanadi. Ma'lumotlar 287 ta korxonaga so'rovi va moliyaviy hisobotlar asosida hisoblab chiqilgan.

4-jadval

Savdo xizmatlarini raqamlashtirishning iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlariga ta'siri (2023-yil)

Samaradorlik ko'rsatkichi	Raqamlashtir-mashdan oldin	Raqamlashtir-mashdan keyin	O'zgarish	O'sish (%)
Mijoz xizmat vaqti (daq./bitim)	18.4	6.2	-12.2	-66.3%
Operatsion xarajat	4 800	1 950	-2 850	-59.4%

Samaradorlik ko'rsatkichi	Raqamlashtir-mashdan oldin	Raqamlashtir-mashdan keyin	O'zgarish	O'sish (%)
(so'm/bitim)				
Mijoz qamrovi (geografiya)	Mahalliy	Mintaqaviy	+150%	+150%
Daromad o'sish sur'ati (yillik)	3.2%	18.7%	+15.5 b.p.	+484%
Mijoz qoniqish indeksi (0-100)	61	84	+23	+37.7%
Zaxira boshqaruv samaradorligi	52.1%	87.4%	+35.3 b.p.	+67.8%
Raqamli investitsiyadan daromad (ROI)	—	31.6%	+31.6 b.p.	—
Narx raqobatbardoshligi indeksi	48.3	74.6	+26.3	+54.5%

Manba: Muallif hisob-kitoblari, korxonalar so'rovi (n=287) va moliyaviy hisobot ma'lumotlari, 2023-yil

Natijalar juda aniq dalillarni ko'rsatadi: tranzaksiya boshiga operatsion xarajat 59,4% ga kamaygan (4 800 so'mdan 1 950 so'mga), xizmat ko'rsatish vaqti 66,3% ga qisqargan (18,4 daqiqadan 6,2 daqiqaga). Daromad o'sish sur'ati farqi ayniqsa e'tiborli: raqamli korxonalar yiliga 18,7% o'sish qayd etgan, an'anaviy korxonalar esa atigi 3,2%. Raqamli investitsiyadan daromad (ROI) 31,6% ni tashkil etgan, bu esa mintaqadagi o'rtacha kapital rentabelligidan (8–12%) ancha yuqori.

5-jadval Toshkent shahri, O'zbekiston o'rtachasi va qoloq viloyatlar o'rtasidagi raqamli savdo ko'rsatkichlari tafovutini taqdim etadi. Barcha ko'rsatkichlar bo'yicha katta farq aniq ko'zga tashlanadi.

5-jadval

Raqamli savdo ko'rsatkichlari: Hududiy taqqoslash (2023 yil)

Ko'rsatkich (2023)	Toshkent sh.	O'zbekiston o'rtachasi	Qoloq viloyatlar	Farq (min-max)
E-tijorat ulushi (%)	28.4	12.8	4.2	24.2 b.p.
SMK raqamli to'lov (%)	71.4	34.2	14.6	56.8 b.p.

Ko'rsatkich (2023)	Toshkent sh.	O'zbekiston o'rtachasi	Qoloq viloyatlar	Farq (min-max)
Onlayn buyurtma ulushi (%)	52.3	21.7	7.4	44.9 b.p.
Raqamli logistika qamrovi (%)	84.6	38.3	12.8	71.8 b.p.
Yillik raqamli savdo (mlrd. so'm)	1 843.2	421.5	73.8	1 769.4
Raqamli ish o'rinlari (kishiga)	184 300	24 600	4 200	180 100

Manba: O'zbekiston Statistika qo'mitasi (Uzstat, 2023); Raqamli texnologiyalar vazirligi; muallif hisob-kitoblari

Toshkent shahri va qoloq viloyatlar o'rtasidagi e-tijorat ulushi farqi 24,2 ball (28,4% vs 4,2%) ni tashkil etadi. Raqamli ish o'rinlari bo'yicha tafovut yanada kattaroq: 184 300 kishiga qarshi 4 200 kishi. Agar qoloq viloyatlar milliy o'rtachaga yetsa, yillik raqamli savdo hajmi taxminan 2,4 trillion so'mga oshishi mumkin — bu mintaqaviy YaIM ning 6,8% iga teng.

Tahlil natijalariga asoslanib, hududiy raqamlashtirish tafovutlarini bartaraf etish va savdo xizmatlarining iqtisodiy samaradorligini oshirishga yo'naltirilgan 7 ta o'zaro bog'liq siyosat tadbiri taklif etiladi. 6-jadvalda ushbu tadbirlar batafsil taqdim etilgan.

6-jadval

Savdo xizmatlarini raqamlashtirishni rivojlantirish mexanizmlari (Tavsiyalar)

No	Tadbir	Maqsad ko'rsatkich	Kutilayotgan natija	Muddat
1	Milliy raqamli savdo platformasi	SMKlarning 60% qamrovi (2027 y.)	Savdo hajmini 2.5 barobar oshirish	2025–2027
2	Yagona QR to'lov standarti (UzQR+)	Naqd pulsiz tranzaksiyalar 80%	To'lov infratuzilmasini birlashtirish	2025–2026
3	SMK raqamlashtirish grantlari	Yiliga 50 000 SMK digitalizatsiya	Xarajat to'sig'ini 50% kamaytirish	2025–2028
4	Qishloq e-tijorat xizmat markazlari	500 ta markaz (qishloq hududlar)	Qishloq aholisini e-tijoratga jalb etish	2025–2027

No	Tadbir	Maqsad ko'rsatkich	Kutilayotgan natija	Muddat
5	Raqamli logistika milliy markazi	Yetkazib berish muddatini 50% qisqartirish	Logistika xarajatini 30% kamaytirish	2026–2028
6	Onlayn biznes ro'yxatdan o'tkazish	24 soatlik ro'yxatdan o'tkazish	Yangi raqamli korxonalar +67%	2025
7	Hududiy raqamlashtirish indeksi	Barcha 14 viloyat uchun yillik baholash	Hududiy tafovutni 40% kamaytirish	2025–2030

Manba: Muallif ishlanmasi, so'rov natijalari, xalqaro amaliyot va hududiy tahlil asosida (2024 yil)

1-tadbir — Milliy raqamli savdo platformasi eng yuqori ustuvorlikka ega. Estonia X-Road infratuzilmasi va Xitoy Alibaba ekotizimiga asoslanib quriladigan bu platforma korxonalar ro'yxatdan o'tkazish, to'lov, logistika buyurtma berish va monitoring funksiyalarini birlashtiradi. SMK uchun onlayn ro'yxatdan o'tkazish muddatini 24 soatga tushirish (6-tadbir) hozirda qonunchilik asoslari mavjud bo'lib, amalga oshirish vaqti eng qisqa — 2025 yil.

2-tadbir — Yagona QR to'lov standarti (UzQR+) joriy etish O'zbekistonning eng munosib «tez g'alaba» tadbirlaridan biridir. Janubiy Koreyaning Zero-Pay tajribasi shuni ko'rsatadiki, yagona QR standarti 18 oy ichida savdogoh raqamli terminal qamrovini 61% dan 91% ga oshirdi. O'zbekiston uchun bu naqd pulsiz tranzaksiyalar ulushini 48% dan 70–75% gacha oshirishi mumkin.

Qishloq va uzoq hududlar uchun 4-tadbir - Qishloq e-tijorat xizmat markazlari — eng strategik ahamiyatga ega. Xitoyning Taobao Qishloq dasturiga o'xshab, jismoniy-raqamli gibrid yondashuv orqali 500 ta markaz tashkil etish O'zbekistonning katta qishloq aholisini (umumiy aholining 50%idan ko'prog'i) raqamli savdoga jalb qilish imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot O'zbekiston viloyatlari bo'yicha savdo xizmatlarini raqamlashtirishning hududiy iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini keng statistik ma'lumotlar asosida birinchi marta tizimli tahlil qildi. Asosiy xulosalar quyidagilardan iborat:

1. O'zbekiston viloyatlari bo'yicha e-tijorat 2019–2023 yillarda barqaror o'sdi: Toshkent shahri 548%, Qoraqalpog'iston esa 1 269% o'sishni qayd etdi. Biroq, Toshkent shahri (1 843,2 mlrd. so'm) va qoloq viloyatlar (73,8–97,4 mlrd. so'm) o'rtasidagi mutlaq farq katta bo'lib qolmoqda.

2. Korrelyatsion tahlil raqamlashtirish va hududiy YaIM o'sishi o'rtasida kuchli ijobiy bog'liqlikni tasdiqladi ($r=0,82-0,91$), bu esa savdo raqamlashtirishining iqtisodiy samaradorlikka statistik jihatdan muhim ta'siri borligini ko'rsatadi.

3. Raqamlashtirish operatsion xarajatlarni 59,4%, xizmat vaqtini 66,3% ga kamaytirdi va yillik daromad o'sish sur'atini 3,2% dan 18,7% ga oshirdi. Raqamli investitsiyadan daromad (ROI) 31,6% ni tashkil etdi.

4. Asosiy to'siqlar: raqamli platformalar qimmatligi (72,1%), past raqamli savodxonlik (67,3%) va logistika tarmoqlarining zaifligi (58,6%). Bu to'siqlar bir-birini kuchaytiruvchi xususiyatga ega va ularni faqat kompleks siyosat tadbirlari orqali bartaraf etish mumkin.

5. Agar tavsiya etilgan 7 ta tadbir to'liq amalga oshirilsa, 2030 yilga qadar O'zbekistonning raqamli savdo ulushi 12% dan 35–40% gacha oshishi, qo'shimcha 2,4 trillion so'm yillik raqamli savdo daromadi va 120 000 dan ortiq yangi ish o'rni yaratilishi mumkin.

Kelajakdagi tadqiqotlarda ushbu siyosat tadbirlarining joriy etilishi va iqtisodiy ta'sirini kuzatish, gender bo'yicha taqsimlangan tahlil o'tkazish hamda hududiy panel ma'lumotlar bazasida ekonometrik baholash usullarini qo'llash maqsadga muvofiq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

[1] O'zbekiston Respublikasi Statistika qo'mitasi (Uzstat). (2023). O'zbekiston iqtisodiyotining raqamli rivojlanish ko'rsatkichlari 2023. Toshkent: Uzstat nashri.

[2] Raqamli texnologiyalar vazirligi. (2023). Raqamli iqtisodiyot rivojlanish hisoboti 2022–2023. Toshkent: RTV.

[3] Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. New York: W.W. Norton & Company.

[4] Raximov, A., Ergashev, B., & Nazarov, K. (2022). Markaziy Osiyoda elektron tijorat dinamikasi: infratuzilma, qabul qilish va siyosat. *Markaziy Osiyo iqtisodiyot jurnali*, 14(2), 45–67.

[5] Umarov, H., & Xolmatov, J. (2023). O'zbekistonda raqamli transformatsiya va KOK samaradorligi: panel ma'lumotlarga asoslangan dalillar. *O'zbek iqtisodiy tadqiqotlar jurnali*, 8(1), 12–31.

[6] Toshmatov, S., Yusupova, N., & Karimov, R. (2022). O'zbekistonda hududiy raqamli tafovut: o'lchash va omillar. *Toshkent iqtisodiy sharhi*, 5(3), 78–96.

[7] Hasanov, M., & Ismoilov, F. (2023). O'zbekiston KOKlari orasida e-tijoratni qabul qilishdan samaradorlik: amaliy tadqiqot yondashuvi. *Biznes va iqtisodiyot jurnali*, 19(4), 201–218.

[8] O'zbekiston Markaziy banki (MBU). (2023). To'lov tizimlari rivojlanish hisoboti 2023. Toshkent: MBU.

[9] Qashqadaryo viloyati savdo-sanoat palatasi. (2023). Yillik tadqiqot hisoboti. Qarshi: QVSP.

[10] Jahon banki. (2023). Raqamli iqtisodiyotni yoqib yuborish: O'zbekiston mamlakat hisoboti. Washington, D.C.: World Bank Group.

[11] OECD. (2023). OECD raqamli iqtisodiyot istiqboli 2023: Inklyuziv raqamli transformatsiyani shakllantirishda. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/47a5a4f3-en>

[12] UNCTAD. (2023). Global e-tijorat sharhi 2022: tendentsiyalar, faktlar va raqamlar. Jeneva: UNCTAD.

[13] Osiyo taraqqiyot banki (ATB). (2023). Markaziy Osiyoda raqamli bog'liqlik: yutuqlar, kamchiliklar va imkoniyatlar. Manila: ATB.

[14] O'zbekiston Respublikasi innovatsion rivojlanish vazirligi. (2023). «Raqamli O'zbekiston — 2030» dasturi holati to'g'risida hisobot. Toshkent: IRV.

[15] Abdullaev, K., & Mirzayev, B. (2023). O'zbekistonning raqamli tayyorligi: mintaqaviy tengdoshlar bilan taqqoslash. O'zbek iqtisodiy tadqiqotlar jurnali, 9(2), 18–39.

Copyright: © 2026 by the authors. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-4.0 International License (CC - BY 4.0)

